

NAV og NSB på bunn – utdanning og Vinmonopolet på topp

Jorun Jordheim Berntsen og Christer Mandal

Tilfredsheten med statlige tjenester blant det norske folk varierer sterkt. Blant personer som har personlig erfaring med tjenestene, kommer NSB og NAV dårligst ut, mens de er mer fornøyde med Vinmonopolet, høyskoler og universiteter. Det viser tall fra Innbyggerundersøkelsen 2009 som nå er publisert gjennom NSD.

Innbyggerundersøkelsen søker å kartlegge norske innbyggers oppfatninger og erfaringer på ulike offentlige tjenesteområder og ble gjennomført i 2009 av Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) som første ledd i et todelte prosjekt. Respondentene ble blant annet spurt om hvor fornøyd eller misfornøyd de er med statlige institusjoners tjenester.

NAV og NSB på bunn

Om vi ser på personer som har erfaring med tjenestene, har de fleste institusjonene en klar overvekt av fornøyde brukere. Unntak er brukerne til NAV og NSB, der fire av ti er misfornøyde og omlag like mange fornøyde.

Utdanning, Vinmonopolet og teatrene på topp

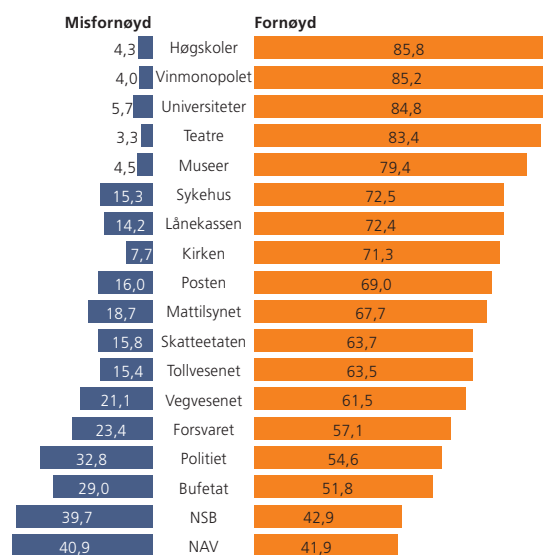
Høgskolene, Vinmonopolet, universitetene og teatrene kommer best ut. Her er fire av fem brukere fornøyde. Kun en av tjue har noe å utsette på tjenestene.

Del 2 av DIFIs undersøkelse gjennomføres i 2010 og retter seg spesielt mot brukerne av de enkelte tjenestene.

Undersøkelsen er tilgjengelig for analyse og nedlasting fra www.nsd.uib.no/nsddata

Fornøyd med offentlige tjenester?

Prosentandel som er fornøyd eller misfornøyd med statlige tjenester. Gjelder personer som har personlig erfaring med institusjonenes tjenester.

Kilde: DIFI. Datasett: www.nsd.uib.no/nsddata

Eurosphere Knowledgebase

Trond Kvamme

Eurosphere er et EU-finansiert prosjekt som søker å utvikle nye perspektiver på den europeiske offentligheten og identifisere faktorer som bidrar til eller hindrer utforming av en europeisk sfære.

Kvalitative og kvantitative data

Datamaterialet som er samlet inn, består av innhold i medier, informasjon om medieinstitusjoner, politiske partier, sosiale bevegelser/organisasjoner og tankesmier, og intervjuer med sentrale aktører i utvalgte institusjoner. NSD er dataarkiv for prosjektet. En hovedutfordring når det gjelder registrering og publisering av materialet har vært å finne hensiktsmessige måter å håndtere prosjektets kombinasjon av kvalitative og kvantitative data.

NSDs WebSurvey

WebSurvey ble benyttet for å samle inn data. Med dette verktøyet kunne de ca 150 brukerne fra prosjektets 17 universiteter og forskningsentre selv registrere sitt forskningsmateriale. I og

med at deler av data inneholder store mengder tekst, ble en datavisningsmodul integrert i registreringsverktøyet. Slik kunne brukerne selv se igjennom materialet sitt uten å måtte manøvrere seg fram og tilbake i de omfattende spørreskjemaene.

Publisering av data i Nesstar

Dataregistreringen er avsluttet og materialet er publisert i en Nesstar-basert kunnskapsbase. Data publiseres både som tradisjonelle numeriske/analytiske filer med lite eller ingen tekstdata, og som større kombinasjonsfiler der all registrert tekst er inkludert. Noe av datamaterialet, f.eks. deskriptive institusjonsdata, blir også publisert som ren tekst.

Eurosphere Knowledgebase er fremdeles under utvikling og foreløpig kun tilgjengelig for prosjektdeltakerne. Etter prosjektets avslutning på nyåret i 2012 vil datamaterialet bli fritt tilgjengelig.

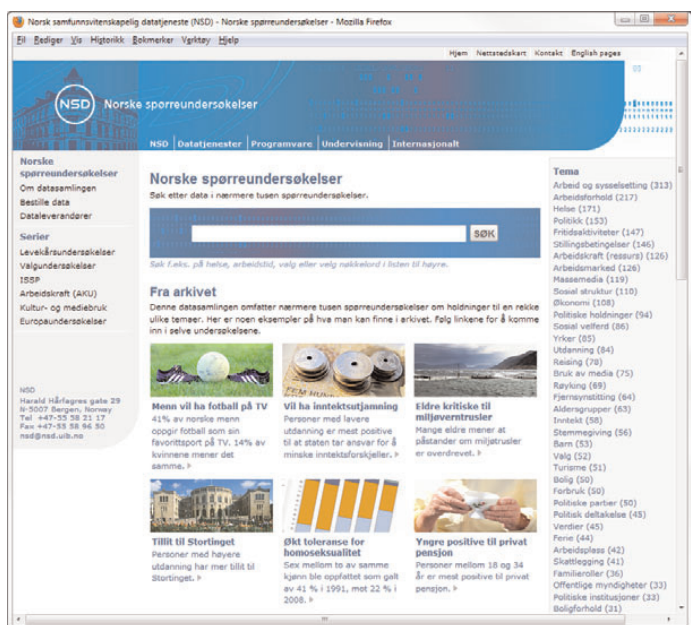
Prosjektet er koordinert av Uni Global i Bergen.

www.europheres.org

Tusen spørreundersøkelser på nett

Jorun Jordheim Berntsen og Christer Mandal

NSD har utviklet nye nettsider som gjør det mulig å søke blant over tusen norske spørreundersøkelser. Mange av undersøkelsene kan analyseres online eller lastes direkte ned fra nett.

Med over tusen datasett er NSDs samling av nasjonale spørreundersøkelser en av de største i Europa. Samlingen består av undersøkelser foretatt i Norge, enten av enkeltforskere eller av institusjoner som Statistisk sentralbyrå (SSB), Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Transportøkonomisk institutt (TØI). Mange av data-settene kan analyseres online eller lastes ned fritt, andre må det søkes tilgang til.

Samlingen "Norske spørreundersøkelser" omhandler en rekke tema, fra holdninger til politikk og økonomi til helse og arbeid. De eldste undersøkelsene er fra 1950-årene, og enkelte er jevnlig blitt gjentatt. Data-materialet kan derfor gi innblikk i historiske forhold og holdninger, så vel som trender og utvikling over tid.

De nye nettsidene gjør det enklere å navigere i den omfattende data-beholdningen. Man kan søke direkte i undersøkelsene eller bruke tematiske nøkkelord til å bla seg frem til et aktuelt datasett. Det er også laget egne samlersider med informasjon om undersøkelser som er en del av en serie, for eksempel valgundersøkelsene eller levekårsundersøkelsene.

www.nsd.uib.no/nsddata

Utvidet søk i Nesstar

Bak den nye nettportalen for søk i "Norske spørreundersøkelser", ligger en kobling mellom Nesstar og Solr. Solr-teknologien gjør det mulig å indeksere dokumentasjonen i Nesstar og lage skreddersydd søkegrensnitt med fasetter (klikkbare kategorier, nøkkelord osv.), samtidig som dokumentasjonen blir tilrettelagt for søkemotorer, og kommer høyt opp på trefflisten i søketjenester som Google. Dermed kan brukerne på en enklere måte finne fram til relevante undersøkelser som er tilgjengelige for analyse og nedlasting i Nesstar.

www.nesstar.com

ISSP 2009 Undersøking om sosial ulikskap

The International Social Survey Programme si undersøking Social Inequality vart i 2009 gjennomført for fjerde gong. Noreg har teke del i to av dei tre tidlegare undersøkingane, i 1992 og 1999.

Til vanleg publiserer NSD dei norske utgåvene av ISSP-undersøkingane i perioden mars-juni året etter datainnsamling. Vi må dessverre melde at organisasjonen som har samla inn data til 2009-undersøkinga er sterkt forsinka med ferdigstillinga. NSD beklagar dette og ber forskarar og andre som ventar på denne undersøkinga om å sende ein e-post til issp@nsd.uib.no. Dei som gjer dette, vil få melding straks data og dokumentasjon er tilgjengelege for nedlasting frå NSD sine nettsider.

Ny forskningsinfrastruktur

Dag Kiberg

Council of European Social Science Data Archives (CESSDA) har i en årrekke fungert som en paraplyorganisasjon for dataarkivene i Europa. Nå arbeides det med å omdanne organisasjonen til en fullt utbygd forskningsinfrastruktur som på en optimal måte kan tilby verdifulle dataressurser til de europeiske forskningsmiljøene uten nasjonale, organisatoriske eller språklige hindringer. Dette var bl.a. et viktig argument for å plassere CESSDA på European Roadmap for Research Infrastructures (ESFRI) sitt veikart for felleseuropeisk forskningsinfrastruktur allerede i 2006.

Lokalisering av CESSDA

I forskningsmeldingen, St.meld. nr. 30 (2008–2009), gikk det fram at Norge, med støtte fra Forskningsrådet, tilbød seg å være vertsnasjon for den nye forskningsinfrastrukturen. Etter betydelig innsats fra Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet har man sikret at den sentrale koordinerende enheten legges til Bergen. Samtidig legges det opp til at Tyskland skal ha en fremtredende rolle med ansvar for sentrale utviklingsoppgaver i det framtidige CESSDA. Begge land vil bidra med finansiering utover det som ville vært en naturlig andel.

European Research Infrastructure Consortium ERIC

I juni i 2009 etablerte EU et nytt juridisk rammeverk for forskningsinfrastruktur av europeisk interesse. En ERIC er en enhet med fulle juridiske rettigheter i alle EU-stater, inkludert EØS-land og land med bilateral avtale, og skal være et redskap for å etablere og drive forskningsinfrastruktur.

For å bli en ERIC må man søke EU-kommisjonen. Dette kan kun gjøres av stater og internasjonale organisasjoner. Normalt vil imidlertid medlemmene utpeke institusjoner til å utføre det faglige arbeidet i ERIC-en. En ERIC må ha minst tre EU-land som medlemmer og hovedsetet må ligge i et EU-land eller land som er assosiert med EUs 7. rammeprogram.

CESSDA ERIC

Ved å oppgradere CESSDA til en egen juridisk enhet, fortrinnsvis som en ERIC, vil man oppnå en vesentlig bedre integrering av medlemmenes arbeid og kompetanse enn hva tilfellet er i dag. Det nye CESSDA (CESSDA ERIC) vil bli organisert som et konsortium, med en koordinerende enhet lokalisert i Bergen og med datatjenester i hvert av landene som velger å delta i samarbeidet. I Norge vil dette ivaretas av NSD.

Så langt har fjorten europeiske land signalisert at de ønsker å delta i etableringen av den nye enheten. Åtte land har allerede undertegnet en intensjonsavtale. Seks land har uttrykt at de er enige og støtter opp under innholdet i denne, men må vente med signering i påvente av interne prosesser og klargjøring.

I et møte 29. juni 2010 i Bryssel ble de første avtalene signert, og styringskomiteen for etablering av CESSDA ERIC ble formelt startet dagen etter. Styringskomiteen er sammensatt av medlemmer som har signert intensjonsavtale. I tillegg må land som har en klar intensjon om å signere være representert med observatører. Hver nasjonal partner har ett sete hver i styringskomiteen. I tillegg kan de følges av én ekspert hver. Presidenten for CESSDA og en representant for EU-kommisjonen deltar som observatører. Styringskomiteen tar sikte på å ha søknad og nødvendige støttedokumenter til EU-kommisjonen klare ved utgangen av 2010.

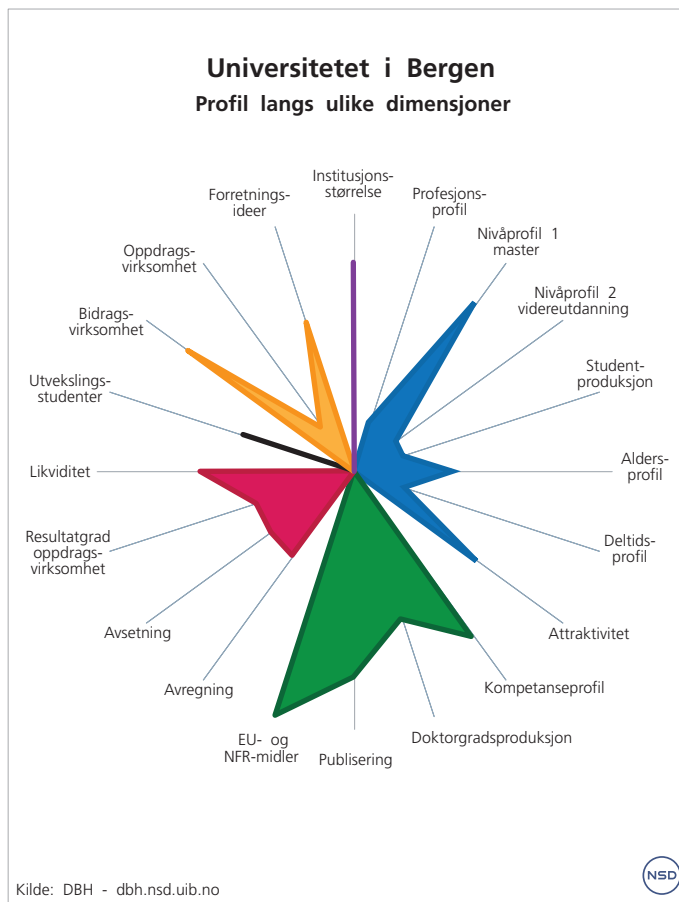
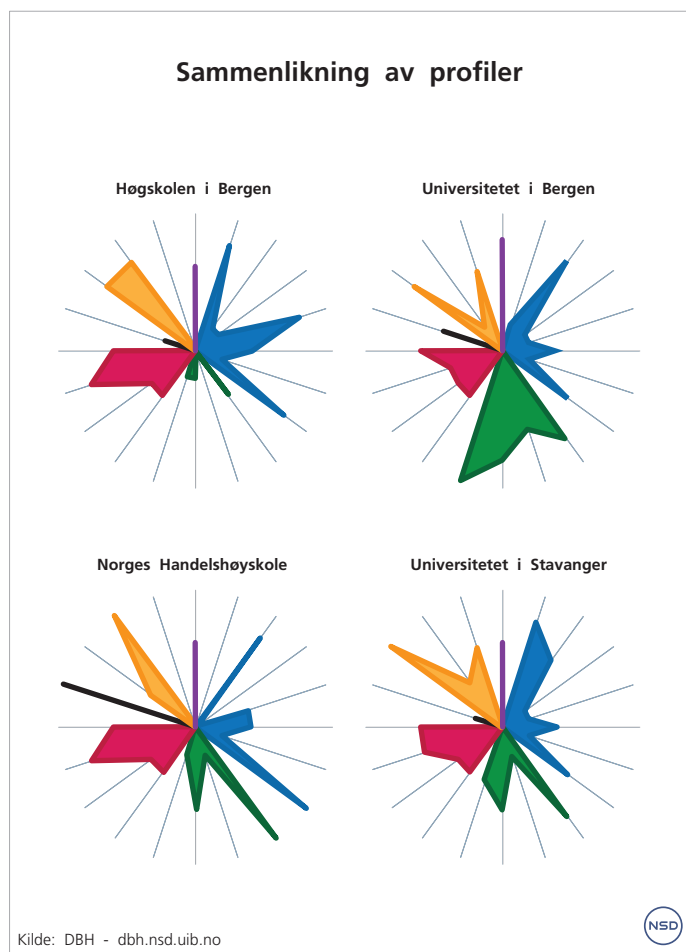
Klassifisering av utdanningsinstitusjoner

NSD har i samarbeid med Kunnskapsdepartementet utviklet et nytt verktøy som gjør det enkelt å sammenlikne utdanningsinstitusjoner på høyere nivå, gjennom visualisering av institusjonenes profil langs ulike dimensjoner.

Med utgangspunkt i 20 indikatorer har Kunnskapsdepartementet delt inn seks temaer. De er størrelse på institusjonen, utdanning, forskning, økonomi og ressursforvaltning og internasjonalisering og forholdet til omverdenen. Indikatorene fremstilles i en "blomst" der de seks temaene har ulike fargekode.

Sammenlikning av profiler

På DBHs nettsider kan man hente fram en "blomst" for hver institusjon. Det er også mulig å vise "blomsten" for fire institusjoner samtidig, slik at man enkelt kan sammenlikne profilen til institusjonene.

Her ser vi tydelig at Norges Handelshøyskole (NHH) har en høy skår på profesjonsutdanning og skårer lavt på videreutdanning. NHH har også en sterkt internasjonalt virksomhet målt etter andel utvekslingsstudenter i forhold til den totale studentmassen.

Om vi sammenlikner Universitetet i Bergen (UiB) med Høgskolen i Bergen (HiB) er hovedforskjellen omfanget av forskning der UiB skårer høyt. Det gjelder både i forhold til midler fra EU og NFR, publisering og doktorgradsproduksjon.

Profilene til NHH, HiB og Universitetet i Stavanger (UiS) framstår som ganske like. Blant annet har de omtrent samme størrelse, men NHH og UiS skårer høyere enn HiB når det gjelder forskning.

På nettsiden til DBH er det flere muligheter for å analysere klassifisering-en av institusjonene i detalj.

www.nsd.uib.no/dbh

Kurs i bruk av DBH

NSD tilbyr kurs i rapportering og bruk av DBH-data i analyse. Hovedmålgruppen er ledere, rådgivere og saksbehandlere som bruker tall og analyser.

Modul-I Rapportering og analyse

Kurset omfatter rapportering og analyse av DBH-data. Deltakerne får en gjennomgang av DBH, hvordan nettsidene er bygget opp, hvordan man bruker dokumentasjonen, gjør datafangst, og utarbeider egne analyser.

Modul-II Kvalitetssikring

Modul II tar for seg samme basisdel som Modul-I, men er spesielt rettet mot personer som rapporterer og leverer data til DBH. Kurset vil gjennomgå rapporteringsrutiner og det tekniske opplegget via DIMP.

Modul-III Vitenskapelig publisering

Kurs med fokus på vitenskapelig publisering og kanalregisteret. Det retter seg spesifikt mot forskning, og viser hvordan man kan tolke og lage egne analyser basert på data om kanaler og publiseringsaktivitet. Kurset vil også ha en gjennomgang av prosedyrer for rapportering til kanalregisteret.

For informasjon om tidspunkt og påmelding, se dbh.nsd.uib.no/kurs

NSDs Kommunedatabase Astrid Nilsen

Det arbeides kontinuerlig med omskrivning og redigering av dokumentasjonen i Kommunedatabasen.

Kommunedatabasen har eksistert siden midten av 70-tallet. Den har ligget på diverse stormaskiner med ulike operativsystem. I 2001 kom det en ny versjon på Internett. Brukergrensensnittet fikk et betydelig ansiktsløft, mens selve data-massen ble overført og gjort tilgjengelig i sin opprinnelige form.

I eldre versjoner av statistikkpakken SPSS kunne variabelnavn maksimalt bestå av 40 karakterer som ble skrevet med store bokstaver. Dette resulterte i mange forkortelser og til tider ganske uforståelige variabelnavn. Vi arbeider nå med å rette opp dette.

Historisk statistikk — Jordbrukstelling 1907

I forbindelse med dokumentasjonsarbeidet prøver vi samtidig å tette noen hull i den historiske statistikken. Vi er nå kommet til jordbrukstellingene og har tilrettelagt data fra den første jordbrukstellingen som ble holdt i Norge i 1907. Det har vært holdt tellinger omtrent hvert tiende år siden da. I årene 1835–1900 ble det innhentet opplysninger om jordbruket i forbindelse med folketellingene.

Fra tellingen i 1907 er det lagt inn opplysninger om jordbrukens størrelse, utsæd, landbruksredskap, kreaturhold, seterbruk og arealet og dets anvendelse. Det gis færre opplysninger for byene enn for herredene på landet.

For tiden gjennomfører Statistisk sentralbyrå en landbrukstelling. Resultater fra denne vil først foreligge et stykke ut på nyåret.

Redaksjon:

Bjørn Henrichsen (ansv.red.)

Vigdís Kvalheim (redaktør)

Bjarne Øymyr (grafikk)

Anne M. Dueland

Kjersti Håvardstun

Eirik Vestrheim

Design: Crnic Design

Trykk: Molvik grafisk AS

Hovedkontor:

NSD

Harald Hårfages gate 29

5007 BERGEN

Telefon: 55 58 21 17

Telefax: 55 58 96 50

nsd@nsd.uib.no

www.nsd.uib.no

Avdelingskontorer:

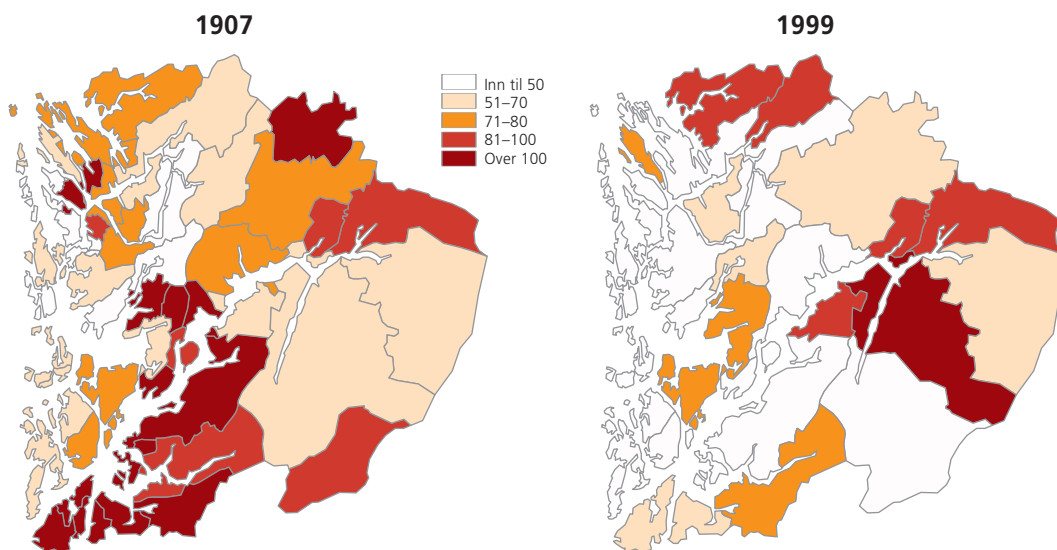
NSD - Universitetet i Oslo

NSD - NTNU

NSD - Universitetet i Tromsø

Jordbrukstellingene 1907 og 1999 i Hordaland

Antall bruk med mer enn fem dekar dyrket jord per 1000 innbyggere*

*) Gjelder hjemmehørende folkemengde ved folketellingen i 1910 og antall innbyggere per 31.12.1999
Kilde: Statistisk sentralbyrå/NSDs Kommunedatabase

Personvernombudet for forskning Meldeskjema i ny versjon

Skjemaet for melding av student- og forskningsprosjekt til personvernombudet for forskning er oppdatert og tilpasset dagens regelverk for behandling av personopplysninger. Det har også fått nytt design og bedre funksjonalitet. Meldeskjemaet finner du på www.nsd.uib.no/personvern

Nye muligheter for kvalitetssikringsprosjekter

Tidligere i år ble helsepersonelloven tilføyd en bestemmelse som åpner for behandling av opplysninger til kvalitetssikring, administrasjon, planlegging eller styring av helsetjenesten på tvers av virksomheter.

Det kan nå søkes Helse- og omsorgsdepartementet om dispensasjon fra taushetsplikten for behandling av opplysninger til slike formål. Tidligere har loven kun åpnet for dispensasjonsadgang i forbindelse med forskning. I forslaget til lovvedtak (Prop. 23 L (2009-2010)) går det fram at Helse- og omsorgsdepartementet mener det ikke er formålstjenlig eller nødvendig å angi grenser i loven for hvem som kan stå som ansvarlig for et prosjekt som kan gjennomføres med rettsgrunnlag i den nye bestemmelsen. I noen tilfeller kan det være formålstjenlig at slike prosjekter gjennomføres av virksomheter som ikke er under instruksjon av den virksomheten hvis kvalitet skal kartlegges. Det betyr at kvalitetssikringsprosjekter som utføres av institusjoner som ikke er en del av helseforvaltningen nå kan forankres i denne bestemmelsen.